

Uansett Brexitutfall:

Et skjørt nettverk av opprinnelsesregler

Om Storbritannia skulle tre ut av EU med skilsmisseavtalen på plass, innebærer det at de blir behandlet som EU-medlemmer i en overgangsperiode ut 2020, med mulighet til å be om en forlengelse på to år.

Tollrådgiver
Helene Hval
Senior Manager BDO Advokater

Tollrådgiver
Cato Huseby
Senior Manager, BDO Advokater

I denne overgangsperioden må britene fremforhandle sine nye handelsavtaler og andre tekniske avtaler.

Storbritannia er pr. i dag knyttet sammen med EU i et nett av 62 frihandelsavtaler og tekniske avtaler. Brexit-forkjemperne mener at britene kan fremforhandle seg til bedre vilkår og bedre markedsadgang på egen hånd.

Boris Johnson har lenge vært soleklar på at Brexit vil skje, med eller uten avtale. Etter at hans fremforhandlede utmeldingsavtale med EU fikk et «JA» i Underhuset, og EU godkjente en ny tremåneders utsettelse til 31. januar, rekker britene også å klemme inn et nytt parlamentsvalg før jul. Johnsons håp her er å bli sittende med et rent flertall i parlamentet som vil bidra til å drive Brexit-prosessen i mål.

En tidkrevende prosess

Fremforhandling av en frihandelsavtale er en tidkrevende prosess, blant annet tok det ti år å fremforhandle EFTA-Canada avtalen. Kina og Norge har forhandlet siden 2008 (med en pause fra 2010–2017) og forhandlingene mellom India og EFTA har pågått siden

Fokus på tollbehandling

I en artikkelserie vil vi sette søkelys på spørsmål knyttet til tollbehandling av varer. Artikkelen vil blant annet omfatte import- og eksportprosedyrer, regelverket knyttet til frihandelsavtaler, særavgifter og tiltak i forbindelse med Brexit. Forfatterne er tollrådgivere ved BDO Advokater AS.

2009. Johnson har sagt at det har høy prioritet å få på plass en avtale med USA. Storbritannia vil i så fall da bli det eneste europeiske landet som har fått til det. Både EU, med TTIP (Transatlantic Trade and Investment Partnership) og EFTA, har tidligere snust på frihandelsavtaler med USA uten resultater. USA ønsker som regel en NAFTA-tilnærming (North American Free Trade Agreement – avtalen mellom Canada, USA og Mexico) på sine frihandelsavtaler, mens den europeiske modellen er svært annerledes, noe som har gjort forsøk på forhandlinger krevende.

Storbritannia har derfor snaut med tid til å få på plass avtaleverket som skal sikre videre import og eksport med de samme preferansene som de får og gir i dag. Denne realiteten har gjort at store deler av britisk næringsliv begynner å bli nervøse. Å stå uten handelsavtaler når overgangsperioden er ferdig vil være katastrofalt for Storbritannias eksport og import. Fra å ha varer i fri flyt over grensene uten tollbarrierer, slik de kan med EØS-avtalen i dag, vil

WTO-regler ta over, og tollsatser og dokumentasjonskrav vil bli innført.

Norge må fremforhandle en ny handelsavtale.

Totaleksporten til Storbritannia har vært stigende de siste årene, fra 155,45 mrd. NOK i 2016, 190,65 mrd. NOK i 2017 til rekordhøye 215,35 mrd. NOK i 2018.

2. april i år ble Norge, Island og Storbritannia enige på teknisk nivå om en midlertidig avtale om handel med varer i tilfelle Storbritannia forlater EU uten en utmeldelsesavtale («no deal»). Avtalen betyr at alle etablerte tollpreferanser, inkludert nulltoll for industrivarer, videreføres, samt at de tollfrie kvotene for handel med sjømat og landbruksprodukter, videreføres der handel har funnet sted. Dette er kun en avtale som sikrer handelen midlertidig, og etablerer et grunnlag for å forhandle om en permanent avtale for å sikre videreføring av mest mulig av det åpne handelsarrangementet som det indre marked representerer, inkludert handel med tjenester. For Norge sin del vil det være av høy prioritet å starte slike forhandlinger så raskt som mulig. En ny handelsavtale må erstatte markedsadgangen vi har pr. i dag gjennom blant annet EØS-avtalen, EF/Norge-avtalen og Fiskebrevet.

Handelen med opprinnelsesvarer

Det som fremstår som spesielt skjørt, selv om en overgangsavtale er på plass, er handel med opprinnelsesvarer og bruken av innsatsmaterialer fra andre land.

For at en vare skal kunne få preferensiell behandling, det vil si nedsatt toll eller tollfrihet på bakgrunn av en frihandelsavtale – for eksempel EØS-avtalen, må varene det handles med være opprinnelsesvarer. Det vil si at varene enten må være fremstilt i sin helhet innenfor frihandelsområdet (f.eks. EØS-området), eller tilstrekkelig bearbeidet i henhold til prosesslister i avtalen. De fleste norske produsenter fremstiller sine opprinnelsesvarer ved bruk av sistnevnte.

Full kumulasjon

I EØS-området har man det som kalles full kumulasjon av innsatsmaterialer, som betyr at en norsk produsent kan benytte innsatsmaterialer fra alle de andre EØS-landene til å fremstille et opprinnelsesprodukt. Dette nettverket av «samarbeidende» opprinnelsesregler er stort og strekker seg forbi EØS og helt ut til det som omtales som PEM-sonen (Pan Euro Mediterranean) som i tillegg til EU og EFTA-landene består av Tyrkia, Algerie, Egypt, Israel, Jordan,

Libanon, Marokko, Palestina, Syria, Tunisia, Færøyene, Albania, Bosnia-Hercegovina, Makedonia, Montenegro, Serbia, Kosovo og Moldova. Alle disse landene har tiltrådt PEM-konvensjonen, som betyr at de alle opererer med like opprinnelsesregler, og har muligheten til å benytte innsatsmaterialer fra de andre landene.

Avhengig av strømlinjeforming

For at handelen med slike varer skal kunne fortsette, og for at norske bedrifter skal kunne fortsette å benytte britiske innsatsmaterialer i produkter som skal eksporteres til for eksempel andre EU-land, er man avhengig av at opprinnelsesreglene i de nye handelsavtalene Storbritannia fremforhandler strømlinjeformes med de som gjelder i dag. Skulle britene fremforhandle nye opprinnelsesregler som er «tilpasset» deres økonomi bedre, vil det bety at innsatsmaterialer fra Storbritannia i mindre grad kan benyttes i fremstillingen av opprinnelsesprodukter. Konsekvensene vil være at

muligheten til en preferensiell tollsats eller tollfrihet bortfaller.

Det må for eksempel være de samme opprinnelsesreglene i en fremtidig EU-Storbritannia avtale, som det er i EØS-avtalen som knytter oss til EU, og en Norge-Storbritannia-avtale, for at produsenter i Norge skal kunne fortsette sin produksjon og eksport av varer til EU, der det benyttes britiske innsatsmaterialer.

To år, fire år eller flere utsettelse?

En forhandling om en frihandelsavtale er en tung og tidkrevende prosess, og med blant annet Kina, USA, EU og EFTA-landene på andre siden av bordet, vil ikke 2–4 år være i nærheten av nok tid til å få alt avtaleverket på plass. Mye tyder derfor på at det å be EU om en utsettelse kommer til å bli en velkjent øvelse.

Sammen om det

RÆDER

Ræder er sterke på skatt og avgift

Skatte- og avgiftsspørsmål berører de fleste virksomheter, og er et sentralt område, særlig i endringsprosesser. Hyppige og omfattende regelendringer krever at rådgiverne er oppdatert, har spisskompetanse og kan dra nytte av et større fagmiljø. Våre advokater har bakgrunn fra Finansdepartementet, Skatteetaten og revisjonsselskaper. Det gir trygghet og gode forutsetninger for de beste løsningene.

Partnere skatt og avgift

Anne Gro Enger – age@raeder.no
Jan Martin Fjellestad – jmf@raeder.no
Einar Heiberg – eihe@raeder.no
Hans Olav Hemnes – hoh@raeder.no
Tove Kaarbø – toka@raeder.no

Advokatfirmaet Ræder
raeder.no